

Notitie van de AWTI ten behoeve van

Commissiedebat Wetenschapsbeleid

Aanleiding

Op 18 april 2023 houdt u als Vaste Kamercommissie voor OCW een commissiedebat over wetenschapsbeleid. Er staan op de agenda verschillende adviezen van de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) en de bijbehorende departementale beleidsreacties. Omdat wij weten dat u een volle agenda hebt, geven wij u in deze notitie een beknopt overzicht van de belangrijkste punten die de AWTI maakt.

Grenzeloos onderzoeken – Stimuleer interdisciplinariteit met twee onderscheidende overheidsrollen¹

In 2022 bracht de AWTI het advies Grenzeloos Onderzoeken uit. Daarin pleit de AWTI voor twee onderscheidende overheidsrollen in het stimuleren van interdisciplinariteit. Deze rollen sluiten aan op hoe interdisciplinariteit tot stand komt. Waar deze rollen vermengen, ontstaat onduidelijkheid.

De raad doet daarom de volgende aanbevelingen.

- ▶ Faciliteer bottom-up interdisciplinariteit vol vertrouwen en met minder voorwaarden. Doe dat ten eerste door het starten van een nieuw programma dat gericht is op excellente interdisciplinariteit in kleine teams. Doe dat daarnaast door in andere programma's de drempels voor niet-wetenschappelijke partijen te verlagen.
- ▶ Maak duidelijker keuzes om top-down interdisciplinariteit te concentreren in een beperkt aantal onderzoeksplatformen voor maatschappelijke transities. Doe dat door het creëren van een aantal grootschalige collaboratieve onderzoeksplatformen.

Verder beveelt de raad aan:

- ▶ Stimuleer interdisciplinariteit via het hoger onderwijs.
- ▶ Verbind en gebruik kennis over interdisciplinariteit beter in beleid en praktijk.

Met de reactie van de minister lijkt een deel van deze aanbevelingen voldoende invulling te krijgen. Maar de gewenste extra impuls voor kleine, excellente interdisciplinaire teams blijft uit. De in de reactie genoemde starters- en stimuleringsbeurzen zijn namelijk persoonlijke beurzen die als zodanig geen stimulans tot samenwerking bieden.

¹ Agendapunt 3: Kabinetsreactie AWTI-advies "Grenzeloos onderzoeken". Het AWTI-advies is als bijlage bij dit agendapunt gevoegd.

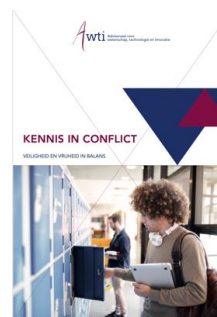
Briefadvies Nationale Wetenschapsagenda (NWA)²

De AWTI wierp in 2022 een kritische blik op het NWA-beleid. De raad constateerde dat het NWA-beleid nu te diffuus is, de positionering ervan niet voldoende duidelijk, en de coördinatie en implementatie van het beleid ingewikkeld. De AWTI stelt een aantal verbeteringen voor die bovenstaande problemen adresseren en leiden tot grondige herziening van het NWA-beleid.

Hoewel NWO de punten van de AWTI onderschrijft, worden geen grote wijzigingen aangekondigd in NWO's plannen met de NWA. De vraag is daarom of de (vernieuwde) NWA daadwerkelijk een betere verbinding gaat betekenen tussen wetenschap en samenleving en een versimpeld instrumentarium. En leiden de veranderingen tot een duidelijke positionering in het bredere onderzoeks- en innovatiebeleid?

Kennis in conflict – Veiligheid en vrijheid in balans³

In december 2022 verscheen het AWTI-advies 'Kennis in conflict'. Om kennisontwikkeling in Nederland veilig én van hoog niveau te houden, is het volgens de AWTI nodig om de aanpak rond kennisveiligheid blijvend te verbeteren. In die aanpak is meer aandacht nodig voor bewustwording, nuance, en de ontwikkeling van kennis en kunde bij kennisinstellingen. De raad doet drie aanbevelingen:

- ▶ Conceptualiseer: verbeter het begrip van kennisveiligheid.

Het denken en doen rondom kennisveiligheid staat nog in de kinderschoenen en is daarom vatbaar voor eenzijdige bekritiserings vanuit specifieke perspectieven.

- ▶ Differentieer: in risico's, maatregelen en organisaties. Er is behoefte aan een aanpak die zowel duidelijkheid verschaft als differentiatie mogelijk maakt naar type onderzoek, gebruikte data, sociale context en samenwerkingspartners.
- ▶ Realiseer: vergroot het bewustzijn en de capaciteit. Kennisinstellingen zullen moeten werken aan de bewustwording van de risico's, ontwikkeling van kennis en expertise, en het uitbreiden van handelingsopties.

AWTI-brief voor Tweede Kamer over 'Duiden van de kwaliteiten van wetenschap'⁴

Agendapunt 20 behandelt de brief van het kabinet over de voortgang van 'Erkennen en waarderen'. Deze Kamerbrief staat uitgebreid stil bij de [brief](#) die de AWTI op verzoek van de Tweede Kamer opstelde over het duiden van de kwaliteiten van wetenschap.

² Het AWTI-briefadvies over de NWA is een bijlage bij agendapunt 7: het Evaluatierapport Nationale Wetenschapsagenda (NWA)-programma en aanbiedingsbrief NWO.

³ Dit advies is een bijlage bij agendapunt 12: Lijst van vragen en antwoorden over voortgang aanpak kennisveiligheid hoger onderwijs en wetenschap (Kamerstuk 31288-1003).

⁴ Zie: Kamerstukken II, 2022-2023, 31 288, nr. 1001, of op de [AWTI-site](#).

Heeft u vragen?

Patrick Essers (secretaris-directeur)

p.essers@awti.nl

Over de AWTI

De AWTI is de onafhankelijke adviesraad van de regering en het parlement op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie. Met zijn strategische en gedegen beleidsadviezen beoogt de AWTI de innovatieve, wetenschappelijke en technologische kracht van mensen, bedrijven en kennisinstellingen in Nederland te versterken. Zo wil de AWTI bijdragen aan een toekomstbestendige Nederlandse economie en samenleving.

Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie

Prins Willem-Alexanderhof 20

2595 BE Den Haag

t. 070 3110920

e. secretariaat@awti.nl

w. www.awti.nl